

privilegi abdica assò tota conexas a Vm concedint la privativa al dit Juy de prooms passats dits 30 dias molt menos pot Vm ignorar com passats 40 que capturarà las personas de Pere Gomar, Joan Anton Tibal, Pere Joan y Pasqual Oliver ab lo que apar que a mes de contrafer al disposat en dita Constitució se oposa a la bona administració de Justicia y ocasiona molt dany y gasto a dita Universitat.»

Protesta a la qual Pere Anton Veciana contesta amb una acta notarial del 26 d'agost de 1726 dient que «*Pere Joan Blanch y Joan Anton Tibaldé estan presos per orde y comissió de la Real Audiencia y per causas de estat y en orde a Pere Gomar y Pasqual Oliver no pot*

passar avant en las causas de estos presos per estar en la Real Audiencia pendent Consulta...» Però el que resulta interessant, més que aquesta resposta de Pere Anton Veciana, és el fet mateix de la protesta i de la invocació de principis i d'institucions (Juí de prohoms, limitació a 25 dies o 30 de la possibilitat legal de mantenir algú empresonat sense procès) desapareguts amb la repressió filipista.

Amicalment.

NOTES

1. *Archivo Histórico Nacional, Madrid, Sala de Alcaldes de Casa y Corte, Libro de Gobierno, 1789.*
2. *Archivo Histórico Nacional, Madrid, Estado, 2973, s.d.*

«El Valls del segle XVIII i el comerciant d'aiguardents Anton Baldrich i Janer» / Francesc Olivé i Ollé.
Biblioteca d'Estudis Vallencs, vol. X. Valls, 1981.

per Antoni Gavaldà i Torrents.

L'obra de Francesc Olivé i Ollé que du per títol «El Valls del segle XVIII i el comerciant d'aiguardents Anton Baldrich i Janer» publicada a la col·lecció Estudis Vallencs n.º 10 i editada pel mateix Institut d'Estudis Vallencs, va tenir el títol inicial, –tal com el mateix autor ens recorda a la pp. 8,– de «La Villa de Valls a través de la firma: Anton Baldrich i Janer, comerciante en aguardientes (1770-1778)». Aquesta fluctuació de títol indica, que des del breu espai de temps que va des que deixà enllestit el llibre fins a la seva publicació –dos anys i escaig– hi ha hagut un canvi mental, encara que no estructural de l'obra. Com més ens endinsem en la lectura, consta-

tem que la cosa que diu el títol actual són dues aportacions complementades, la qual cosa ens dona a entendre que l'autor tot i treballant totes dues parts –ho insinua ell a la pp. 15,– dedica una tasca investigadora inèdita més profunda a una part que a l'altra. Exactament així ho creiem, ja que l'estudi de la primera part «El Valls del s. XVIII» agafa des de la pp. 17 a la pp. 82, o sia 65 pàgines escadusseres, mentre la segona part «El comerciant d'aiguardents Antoni Baldrich i Janer» va des de les pàgines 83 fins a la 236, o sia 153 pp. en total. En conjunt, per tant, dues vegades i mitja més d'incidència del segon tema, fan pensar que potser, el títol actual, així

com també el primerenc, no corresponen exactament a la realitat de l'obra, ja que en realitat l'obra tracta, en essència del comerciant Baldrich i del seu comerç.

Pel que fa al capítol I, intitulat «Les transformacions del s. XVIII vistes pels seus protagonistes», l'autor exposa l'opinió d'una sèrie de personatges que donen la seva versió de l'agricultura del Principat en les seves visites i estades a la nostra terra en general, i pel Camp de Taragona en particular.

En el capítol II «El marc humà. El creixement demogràfic vallenc del segle XVIII» que correspon a les pp. 23 a 35 del llibre, trobem que F. Olivé estudia l'evolució demogràfica de la vila de Valls des de 1534 fins a 1787, però en canvi no fa cap comentari de cap més vila de la seva zona d'influència. Amb

això, constato que el seu sentit, potser massa localista, no deixa veure les aportacions que ens haurien donat pobles de la rodalia, ja que Valls, tot i essent la capitalitat comarcal, cosa que ningú no dubta, absorbia bona part d'aquesta àrea d'influència. Sòc de l'opinió que no es pot oblidar que pobles com Alcover, Pla de Cabra -avui Pla de Sta. Maria - Vallmoll, Vila-rodonà... donarien una òptica comarcal molt més àmplia, remarcable, exacta i preciosista. Amb aquest comentari vull incidir en el fet que la superioritat de la ciutat de Valls respecte als altres pobles comarcans és molt discutible, ja que si repassem el que ens diu Josep Iglésies⁽¹⁾ sobre la relació de les principals viles de l'Alt Camp, poblacionalment parlant, resulta que:

	Any 1719	Any 1787	Diferèn.	% augment de pobla.	Índex creixement
Valls	3116	8162	5046	161,93	261,93
Alcover	894	2545	1651	184,67	284,67
El Pla de Cabra	583	1870	1287	220,75	320,75
Vilabella del Camp	337	1506	1169	346,88	446,88
Vila-rodonà	372	1428	1056	283,87	383,87
Vallmoll	504	1111	607	120,43	220,43

la qual cosa vol dir que mentre el 1719 Valls té força incidència damunt la comarca no succeix el mateix l'any 1787, ja que només la suma dels habitants dels pobles anteriorment esmentats -8460 en total- supera els 8162 de Valls. Quant a les diferències, constato que mentre Valls té un guany poblacional de 5046 habitants entre 1719 i 1787, el bloc dels municipis anteriors el té de 5770. I per rematar-ho veiem que el % d'augment que té Valls de 161,93 és superat àmpliament per tots els pobles al·ludits menys per Vallmoll, cosa que permetrà

afirmar que la incidència dels pobles comarcals és notòria, i això no queda reflectit.

Per escatir encara més aquesta problemàtica insisteixo que aquestes dades tornen a ser reafirmades altre cop per Josep Iglésies⁽²⁾, -especialista en estudis poblacionals del Principat- la qual cosa confirma que la tesi sostinguda per l'autor en la pp. 32 és certa «en el transcurs del S. XVIII la demografia valenca ha entrat en el cicle modern» però potser hauria d'ésser ampliada a la comarca. Així tenim segons l'esmentat autor que:

	1719	1763	Diferèn.	%
Alt Camp	1771	1969	198	11,11
i mirant Valls comparat amb els mateixos pobles esmentats anteriorment tenim que:				
Valls	666	715	49	7,35
Alcover	265	309	44	14,23
El Pla de Cabra	135	196	61	45,18
Vilabella del Camp	110	118	8	7,27
Vila-rodona	(No consta, ja que és corregiment de Vilafranca del Penedès)			
Vallmoll	104	110	6	5,76

Això ens assenyala que només amb 5 pobles la població puja 119 veïns, mentre Valls només en puja 49. A més si ho analitzem veurem que, en major o menor quantia, tots plegats són vinaters per excel·lència, la qual cosa permet comprovar que només «Valls ha entrat dins l'òptica de la demografia moderna». És massa categòric i les xifres no són tan eloqüents com per a poder afirmar-ho.

En el Capítol III, «Els mitjans de subsistència. L'agricultura i les seves càrregues» que correspon a les pp. 37 a 69, l'autor ens el destria en diversos apartats. Ja en aquest capítol s'inicia a parlar dels Baldrich, la qual cosa confirma la major incidència que posa en aquest estudi. El conjunt d'aquest apartat, concís, breu i exacte tracta el tema agrícola també estudiat amb un camp més ampli per la tesi doctoral de la Dra. Josefina Cardó. En conjunt aconsegueix una precisió enaltdora.

El capítol IV «El marc urbà. Cases i carrers de Valls al segle XVIII» comprèn des de les pp. 71 a la 82. Incideix altre cop a parlar de Baldrich, tot i fent una descripció general. En subdividir la distribució de Valls, en qualitativa i quantitativa, l'autor demostra posseir un domini de l'estadística, però val a dir que potser l'escorcoll conscient d'aquest fets

no fan al cas del que s'exposa, cosa que fa que sigui poc entenedor i desaprofitat.

Entrem, ara ja, en el Capítol V intítulat «El marc social». Les nissagues dels Baldrich i d'altres famílies parentes». Correspon a les pp. 83 a 101 del llibre, on l'autor es llueix amb un estudi detallat —encara que crec que no exhaustiu del tot— de la família Baldrich. Tot aquest entroc té una clara finalitat, que no és cap altre que la de cercar els orígens del cognom Baldrich, i la seva genealogia. Això va acompanyat de l'estudi de famílies parentes, cosa que dona una visió de conjunt apreciable. I arribem ja el capítol VI que tracta de «El comerç d'aiguardents d'Anton Baldrich i Janer» L'aportació a la historiografia val·lenca en particular, i a la dels Països Catalans en general cal cercar-la aquí. Correspon des de les pp. 103 a la 171. Les 8 parts en què se subdivideix el capítol són una mostra precisa d'autoritat en la matèria, a la vegada que excel·lentment estructurada i repartida. No em cal en aquest comentari sinó elogiar l'autor per la destresa, i a la vegada exactitud expositiva de tot el capítol. Hi ha moments brillants, com per exemple quan parla de l'estudi dels preus, on mostra una fina observació, a més d'un esperit crític i acumulatiu, i ratlla el sublim so-

bretot en els apartats e) l'estudi dels volums, f) la conjuntura en el marcat de l'aiguarent i g) les places d'intercanvi, moment en què lliga tot el bagatge anterior amb el propi de l'època. La suposició de la Zona Nord i Sud s'escau exactament llegint les places d'intercanvi dels ports on hi havia moviment d'aiguarents. Tot això va rematat per les conclusions i per un apèndix completíssim i molt ben ordenat.

En conjunt doncs, en el llibre de Francesc Olivé constato una tasca d'arxiu impressionant, i a la vegada que ha superat el tabú de l'estudi del s. XVIII català i vallenc, segle d'altra banda, de difícil estudi si ho comparem amb altres segles reculats o posteriors. El fet d'en-

dinsar-se en aquests difícils paranys confirma sens dubte, que estem davant d'un llibre important per a l'actual historiografia valença, necessitada d'una major revalorització. El llibre confiem que animi d'altres investigadors, i no cal dir que a ell mateix, per a proporcionar-nos més i més aportacions del s. XVIII i d'altres segles per a una futura, i possiblement encara llunyana, Història de Valls actualitzada.

1. IGLÉSIES, JOSEP. «*El cens de Florida-blanca i 1787*».
2. IGLÉSIES, JOSEP. «*El corregiment de Tarragona i la subdelegació de Montblanc*».

«A History of some early families at Oak Glen» / Ida Condit.

per Núria Sales.

Un llibre ben curiós, publicat l'any 1981 a Redlands, Califòrnia, ha vingut a parar a les meves mans: «A History of some early families at Oak Glen», d'Ida Condit. Magnífica lliçó que ens dona, als historiadors professionals, la seva autora, mare de família i mestressa-de-sacasa, sense estudis, sense cap mena de preparació, que ha passat anys escrivint cartes a la parentela escampada, verificant dates de naixement, de casament i de defunció, a fi de retraçar la història dels seus avantpassats des del moment, fa segle i mig, que abandonaren Anglaterra per emigrar als Estats Units. Dintre de la laberíntica aridesa d'una multitud de noms i del telefònic laconisme de la

multitud de dades i d'adreces, hi ha tota la tràgica epopeia de les grans migracions europees del segle XIX, que trasllueix. Comença per una viuda i les seves criatures, que emigren, a Amèrica, a la dècada del 1840 (dos fills grans les havien precedides uns quants anys enrera). Després d'un parell de mesos de travesada, quan ja eren a la Nova Orleans, la mare mor, víctima del còlera; les criatures continuen soles, Mississipi amunt, fins a Saint Louis, on el germà gran els havia de rebre, però, mentrestant, el germà en qüestió ha mort ofegat, i es troben totes soles en el nou món...; sobreviuen, tanmateix i uns quants anys més tard creuen mig continent, de l'oest fins